

INFLUENȚA IMAGINII DE SINE A PĂRINȚILOR ASUPRA DEZVOLTĂRII AFECTIVITĂȚII LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

Carolina Perjan , conf., univ., dr. psihologie
UPS „Ion Creangă” din Chișinău

CZU 159.942

Abstract: *In this article, the influence of the self image of mothers on the affectivity of children of school age is experimentally demonstrated. The same is the opinion of different authors about the concepts of self-image. As a conclusion, the importance of adequate self-image for people's quality of life is exposed.*

Keywords: *family, self-image, affectivity.*

Există foarte multe păreri și opinii referitor la factorii care influențează educarea și creșterea copilului, însă cu ceea ce sunt complet de acord toți oamenii de știință, ca familia este factorul decisiv. Cu alte cuvinte, este important ce fac părinții, dar mai important este contextul emoțional în care ei acționează. Părinții constituie primul model social de influență asupra copiilor, aceștia contribuind la formarea concepției despre viață, a modului de comportament și de relaționare a copiilor. Acest model pe care însăși părinții îl "dăruie" propriului copilului depinde de imaginea de sine a lor.

I. Johns [4] susține că imaginea de sine este un fenomen integrator ce reflectă conținutul conștiinței de sine; un sistem de elemente cognitive, afective și comportamentale, nu un sistem de montaje obișnuite, deoarece ea este întotdeauna individuală și specifică.

Astfel, I. Racu [1] susține că conștiința de sine este tratată ca un proces de înțelegere de sine a personalității, de conștientizare a propriei esențe și a opoziției pe care o ocupă în evantaiul relațiilor sociale. Conștiința de sine semnifică și atitudinea persoanei față de laturile, structurile lumii interioare proprii pe care ea le percepe, constă în

aptitudinea omului de a se diferenția pe sine de propria existență. Această aptitudine apare în procesul comunicării și afirmării principalelor forme de activitate.

Mihai Golu[3] considera ca imaginea de sine este un construct mental complex care se elaborează treptat în cursul evoluției ontologice a individului, în paralel și în stransă legătură cu elaborarea conștiinței lumii obiective printr-un șir de operații și procese de comparație, clasificare și ierarhizare, generalizare și integrare. Ea reprezintă un filtru între solicitările interne și cele externe, determinând modul concret de a reacționa al persoanei. Astfel imaginea de sine poate fi deopotrivă factor optimizator și protector al echilibrului persoanei, și factor predispozant la tulburare patologică

Pentru a vedea care este influența imaginii de sine a părinților asupra dezvoltării afectivității la copii de vârsta școlară mică am efectuat un experiment de constatare în care au fost incluse 60 de mame și copii acestora. Mamele au fost împărțite în două grupe experimentale : 30 de mame cu imaginea de sine scăzută și 30 de mame cu imaginea de sine înaltă neadevătată. Pentru experimentul de constatare am aplicat testul Analiza relațiilor familiare (ARF) de Э.Г. Эйдмиллер, В.В. Юстицкий, pentru mame și pentru școlarii mici testul Arborele de Ch. Koch.

În urma aplicării testului ARF am obținut rezultatele statistice semnificative la următorii parametri testului : Hiperprotecție cu scoruri mai mari pentru mamele cu Imaginea de sine înaltă neadevătată, pentru $t=-3,028$ și $p=0,004$; Indulgență necesităților cu scoruri mai mari pentru mamele cu imagine de sine scăzută, pentru $t=-1,948$ și $p=0,056$, Insuficiența cerințelor – interdicțiilor, pentru $t=-2,971$ și $p=0,0004$ cu scoruri mai mari pentru mamele cu imagine de sine scăzută. Rezultatele testului sunt prezentate în figura de mai jos.

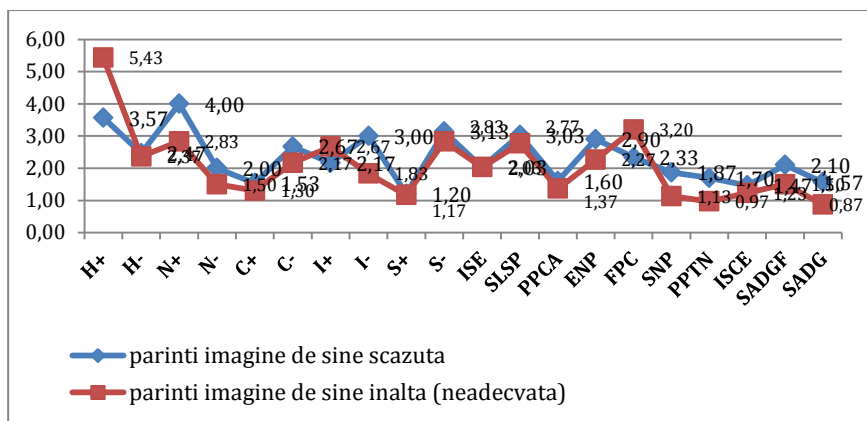

Fig. 1. Valorile medii la testul ARF

Ca tablou descriptiv avem următoarea caracteristică pentru mamele cu imaginea de sine scăzută:

Copilului ”i se permite totul”. Mamele cu imagine de sine scăzută nu pedepsesc copilul chiar dacă acesta încalcă interdicțiile puse de către părinți și anume din această cauză școlarii mici le încalcă cu ușurință știind că nu vor fi pedepsiți. Școlarul mic este cel care singur determină cercul său de prieteni, ora mesei, plimbărilor, ocupațiile, timpul de întoarcere acasă, întrebările ce țin de fumat și consumarea băuturilor alcoolice. Mamele cu imaginea de sine scăzută nu vor sau nu pot stabili careva limite în comportamentul copilului. Acest tip de educație stimulează dezvoltarea hipertimică a personalității. Încă o caracteristică a acestor mame este legată de faptul că ele tind spre satisfacerea maximală și necritică a tuturor necesităților copilului. Părinții ”alintă” copilul. Orice dorință a acestuia este o lege. Mamele inconștient proiectează asupra copiilor săi necesitățile nesatisfăcute mai devreme și caută metode de înlocuire din contul acțiunilor educaționale.

Pentru mamele cu imaginea de sine înaltă neadecvată hiperprotecția este una din cele mai ”adevate” metode de educație, prin intermediul

căreia mamele își arată "dragostea enormă" față de propriul copil. Mamele cu imagine de sine înaltă neadecvată acordă copilului prea mult timp, atenție și puteri și educația copilului a devenit pentru părinte cel mai important lucru din viața lui. În viitor așa copii au riscul de a crește persoane infantile.

Pentru a vedea ce se întâmplă cu sfera afectivă a școlarului mic crescut și educat de către mame cu imagine de sine joasă și cu imagine de sine înaltă neadecvată am aplicat testul Arborele de Ch. Koch, rezultatele cărui sunt prezentate în figura de mai jos.

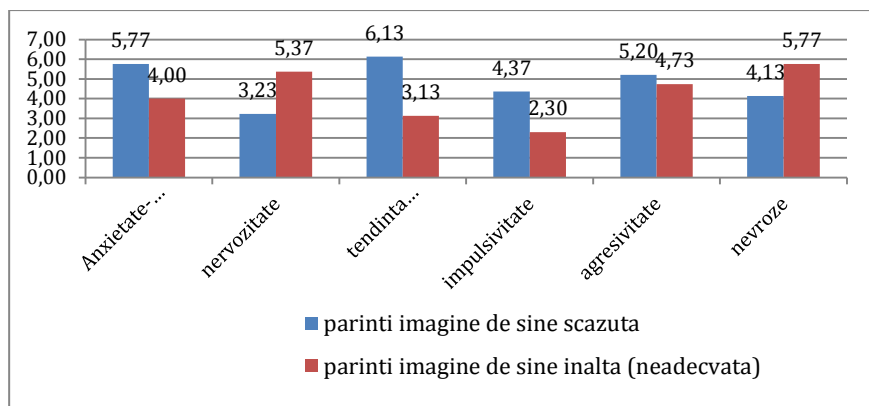

Fig. 2 Valorile medii la testul arborele de Ch. Koch.

În urma prelucrării statistice a rezultatelor am primit următoarele diferențe: Pentru Anxietate $t=-8,944$ și $p=0,001$, cu scoruri mai mari pentru copiii educați de mame cu imaginea de sine scăzută. Nevrozitate $t=-6,548$ și $p=0,001$ cu scoruri mai mari pentru copiii educați de mame cu imaginea de sine înaltă neadecvată; Tendința depresivă pentru $t=9,602$ și $p=0,001$ cu scoruri mai mari pentru copiii educați de mame cu imaginea de sine scăzută; impulsivitate pentru $t=6,935$ și $p=0,001$ cu scoruri mai mari pentru copiii educați de mame cu imaginea de sine scăzută și Nevroze pentru $t=-3,730$ și $p=0,001$ pentru copiii educați de către mame cu imagine de sine înaltă.

În concluzia acestei cercetări putem expune faptul că școlarii mici educați de mamele cu imagine de sine scăzută din cauza faptului că ele nu stabilesc hotare dintre bine și rău, acceptabil și neacceptabil, destoinic și vice versa, nu stabilesc obligațiunile copilului, tind spre satisfacerea maximală și necritică a tuturor necesităților copilului, dezvoltă și formează la ei disfuncții în dezvoltarea sferei afective și anume anxietate, tendințe depresive și impulsivitate. Aceste disfuncții emoționale le crează copiilor probleme de adaptare socială, pot provoca diverse dependențe, sentiment de inutilitate, irascibilitate necondiționată, sau închiderea în sine etc.

La scolarii mici care sunt educați și crescuți de către mame cu imaginea de sine înaltă neadecvată se observă dereglări în sfera emoțională sub formă de nevrozitate și nevroze, care la rândul său sunt condiționate de hiperprotecție, cu o dedicație completă copilului, ignorând propria viața, necesități și dorințe. Ca rezultat acești copii devin iritabili, anxioși, pot avea insomnii, pe viitor pot avea conflicte intrapsihice, pot manifesta neliniște și hipersensibilitate etc.

Tipul de imagine de sine a mamelor are o influență nu numai asupra persoanei în realizarea activității sale vitale, dar și asupra altor persoane, în relație cu ei. Cu atât mai mult influența imaginii de sine este resimțită în educația copilului, în formarea lui ca personalitate, în raportarea copilului la sine însuși, la propriile trăiri și modalitatea lui de integrare socială favorabilă sau defectă.

Bibliografie:

1. I. Racu. Psihologia conștiinței de sine. Chișinău, 2005.
2. G. Allport. Structura și dezvoltarea personalității. București, 1991
3. M. Golu. Bazele psihologiei generale. București, 2005
4. I. Johns. Comportament organizațional. București, 1998
5. Karl Koch . Testul arborelui. Sorinel Mocanu București, 2006
6. Эйдемиллер Э.Г. Методы семейной диагностики и психотерапии. Методическое пособие / Под общей редакцией д.м.н; проф. Л.И. Вассермана. М. 1996.

